

## **Чи має право фізична особа – підприємець працювати на умовах трудового договору**

Особи, які здійснюють підприємницьку діяльність, є підприємцями. Підприємництвом вважається господарська діяльність, що провадиться для досягнення економічних і соціальних результатів.

Відповідно до статті 50 Цивільного кодексу України фізична особа з повною цивільною дієздатністю має право на здійснення підприємницької діяльності, яку не заборонено законом.

Фізична особа - підприємець виконує роботи, надає послуги замовнику як приватний підприємець винятково на підставі цивільно-правових договорів (договору підряду, договору про надання послуг тощо). Оскільки здійснення підприємницької діяльності регулюється нормами господарського та цивільного права, оформлення відносин підприємства з фізичною особою як підприємцем можливе лише на підставі цивільно-правового договору. Фізичні особи, які працюють за такими договорами, не зараховуються до штату працівників підприємства, на них не поширюються правила внутрішнього трудового розпорядку, вони не мають права на відпустку та оплату часу тимчасової непрацездатності і загалом на них не поширюються норми трудового законодавства. Крім того, такі особи не можуть бути направлені у відрядження.

Водночас фізична особа - підприємець має право працювати на умовах трудового договору як на тому підприємстві, на якому вона надає послуги чи виконує роботи за договором цивільно-правового характеру, так і на іншому. У такому разі, незважаючи на одночасне виконання робіт (надання послуг) фізичною особою - підприємцем, робота цієї особи на умовах трудового договору з відповідним оформленням трудових відносин не може вважатися сумісництвом.

Відповідно до Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ, організацій, затвердженого наказом Мінпраці, Мін'юсту, Мінфіну України від 28 червня 1993 р. №43, сумісництвом вважається виконання працівником, крім своєї основної, іншої регулярної оплачуваної роботи на умовах трудового договору у вільний від основної роботи час на тому самому або іншому підприємстві, в установі, організації або у громадянина (підприємця, приватної особи) за наймом.

Здійснення підприємницької діяльності не перешкоджає особі укласти трудовий договір з роботодавцем. Відповідно до листа Мінпраці від 30.11.2005 р. №06-К54813/26 підприємець має право укласти трудовий договір з умовою ведення трудової книжки (це буде його основне місце роботи) і без такої умови (його робота в цьому разі буде вважатися сумісництвом). Статус громадянина як підприємця без створення юридичної особи ніяк не впливає на обсяг його обов'язків і прав як працівника за основним місцем роботи і за місцем роботи за сумісництвом.

Таким чином, фізична особа - підприємець має право працювати на підприємстві на умовах трудового договору. При цьому якщо трудовий договір укладено з умовою ведення трудової книжки, тоді це буде його основне місце роботи, якщо ж без - сумісництвом. Тобто по суті, одночасно одна особа може займатися підприємницькою діяльністю, працювати за основним місцем роботи та за сумісництвом.